

Огляд законодавства

Огляд законодавства з питань внутрішнього переміщення, підготовлений УВКБ ООН | Березень 2021

Набули чинності

- Нормативне регулювання дій із протидії поширенню COVID-19 в Україні
- Доступ мешканців Криму до судів в Херсонській області
- План заходів до Національної стратегії розв'язання проблеми невиконання рішень судів, боржниками за якими є державні органи та інституції

Інші події

- Житлові рішення для ВПО
- Пілотний проєкт пріоритетного розвитку КТ Донецької області
- Стратегія деокупації Криму
- Національна стратегія у сфері прав людини

Проєкти

- Іноземці та особи без громадянства, які зазнали політичного переслідування
- Зміни до Бюджетного кодексу щодо оподаткування в областях, які межують з Російською Федерацією
- Реституція та компенсація за рухоме та нерухоме майно, пошкоджене/зруйноване внаслідок бойових дій
- Зміни до Закону про тимчасові заходи на період проведення АТО
- Проєкт правової рамки щодо критичної інфраструктури
- Державна політика щодо подолання наслідків збройної агресії Російської Федерації проти державного суверенітету України
- Відсутність коштів як підстава для невиконання судових рішень

Набули чинності

Нормативне регулювання дій із протидії поширенню COVID-19 в Україні

1 березня 2021 року Уряд України прийняв Розпорядження #154-р¹ про розподіл експрес-тестів на антитіла до COVID-19 між обласними адміністраціями. Їхня кількість буде залежати від населення областей станом на 1 лютого 2021 року та середньої кількості осіб, що прибувають з невідконтрольних Уряду територій (НКТ) Донецької та Луганської областей і Криму, які відвідали контрольовану територію (КТ) протягом останніх трьох місяців. Це є позитивним кроком, оскільки це може сприяти збільшенню кількості тестів, доступних на контрольних пунктах в'їзду-виїзду (КПВВ) на лінії розмежування та адміністративному кордоні з Кримом для задоволення потреб тих, хто їх перетинає².

¹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-postanovi-kabinetu-ministriv-ukrayini-vid-9-grudnya-2020-r-t50120>

² Дивіться, будь ласка, більше деталей в Огляді законодавства, підготовленому УВКБ ООН, за січень у вільному доступі онлайн (українською мовою): https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2021/02/2021-01-Legislative-Update_%D0%A3%D0%9A%D0%A0.pdf

22 березня 2021 року Уряд ухвалив Постанову #230³ про внесення змін до Постанови #1236⁴ від 9 грудня 2020 року про карантинні та обмежувальні заходи⁵ з протидії подальшому поширенню COVID-19 в Україні. В'їзд в Україну іноземцям та особам без громадянства дозволяється тільки за умови підтвердження наявності страхування, що покриває витрати, пов'язані з лікуванням COVID-19 та обсервацією та/або негативним результатом тестування на полімеразну ланцюгову реакцію (ПЛР) на COVID-19, який було отримано максимум за 72 години перед перетином державного кордону України. Як і раніше, ця вимога не застосовується до осіб, які постійно проживають в Україні, біженців та осіб, які потребують додаткового захисту, працівників міжнародних та гуманітарних місій, акредитованих в Україні, та членів їх сімей, військовослужбовців збройних сил держав-членів НАТО та держав-учасниць програми НАТО «Партнерство заради миру». Іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають в Україні, працівники міжнародних та гуманітарних місій, акредитованих в Україні, можуть перетинати лінію розмежування на сході та адміністративний кордон з Кримом без страхування, що покриває витрати, пов'язані з лікуванням COVID-19 та обсервацією. Попередня норма не містила такого виключення.

Громадяни України, які повертаються з-за кордону, мають йти на самоізоляцію, якщо вони не пред'являть негативний результат ПЛР-тесту на COVID-19, який було отримано максимум за 48 години перед перетином. Вони мають встановити мобільний додаток «Вдома». Якщо з будь-якої причини подорожуючі не зможуть встановити додаток, вони мають перебувати у приміщенні для обсервації. Громадяни України віком до 12 років, особи, які здійснюють перевезення гемопоетичних стовбурових клітин для трансплантації та водії міжнародних вантажних транспортних засобів та громадського транспорту для міждержавних сполучень звільнені від виконання цієї вимоги.

Особи, які прибувають з НКТ/Криму, мають йти на самоізоляцію. Вони мають встановити мобільний додаток «Вдома». Якщо з будь-якої причини подорожуючі не зможуть встановити додаток, вони мають перебувати у приміщенні для обсервації. Винятки з цього правила залишаються такими ж самими, щодо таких категорій подорожуючих, до яких не застосовуються ці вимоги: особи віком до 12 років, працівники міжнародних та гуманітарних місій, акредитованих в Україні, випускники/ці та студенти/ки, які навчаються на КТ, та супроводжуючі їх дорослі. Уряд додав ще одне виключення: громадяни України з НКТ/Криму, які хочуть отримати вакцинацію від COVID-19 на КТ. Це має підтверджуватися запрошенням на вакцинацію від акредитованої інституції.

[Доступ мешканців Криму до судів в Херсонській області](#)

4 березня Парламент України прийняв [Закон #1319-IX](#)⁶ про внесення змін до статті 12 Закону про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України⁷. Ця стаття регулює доступ мешканців Криму до судів на КТ. Раніше судові справи за участю мешканців Криму розглядалися у Києві. Зараз прийнятий закон дозволяє мешканцям Криму пред'являти заяви щодо провадження у цивільних справах в Херсонській області та обирати суд першої інстанції для розгляду їх цивільної справи. Для розгляду адміністративних справ компетентним судом буде Херсонський

³ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-postanovi-kabinetu-ministriv-ukrayini-vid-9-grudnya-2020-r-t220321>

⁴ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vstanovlennya-karantynu-ta-zaprovadzhennya-obmezhuvalnih-protiepidemichnih-zahodiv-1236-091220>

⁵ Дивіться, будь ласка, більше деталей в Огляді законодавства, підготовленому УВКБ ООН, за грудень 2020 року у вільному доступі онлайн (українською мовою): https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2021/01/2020-12-Legislative-Update_UKR.pdf

⁶ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1319-IX#Text>

⁷ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>

апеляційний суд. Закон сприятиме доступу до правосуддя та зменшенню відповідних витрат для мешканців Криму. Водночас, скоріш за все, це збільшить навантаження на суди в Херсоні.

[План заходів до Національної стратегії розв'язання проблеми невиконання рішень судів, боржниками за якими є державні органи та інституції](#)

17 березня 2021 року Уряд України прийняв Розпорядження #210-р⁸ про затвердження Плану заходів щодо реалізації Національної стратегії розв'язання проблеми невиконання рішень судів, боржниками за якими є державний орган або державне підприємство, установа, організація. План є чинним до кінця 2022 року. Він має дві основні цілі: (1) запровадити ефективний механізм контролю за виконанням судових рішень та (2) вдосконалити існуючу процедуру встановлення/зміни способу такого виконання. В результаті має бути розроблено законопроект, що забезпечить належні бюджетні асигнування для виконання судових рішень, за якими органи державної влади несуть фінансову відповідальність перед громадянами.

Прийняття Плану заходів є позитивним кроком на шляху реалізації Національної стратегії розв'язання проблеми невиконання рішень судів, боржниками за якими є державні органи та інституції. Тим не менше, його положення залишаються дуже загальними та не роз'яснюють деякі випадки. Наприклад, незрозуміло, чи охоплюються Планом заходів випадки, пов'язані з накопиченими пенсійними боргами, які має виплачувати держава особам, зареєстрованим як ВПО.

Проекти

[Іноземці та особи без громадянства, які зазнали політичного переслідування](#)

2 березня 2021 року народні депутати зареєстрували в Парламенті два законопроекти щодо захисту, що має бути поширений на іноземців та осіб без громадянства, які зазнали політичного переслідування у країні походження. Законопроект #5194⁹ запроваджує конкретні пільги для таких осіб. Уряд України має визначити перелік країн, в яких "тимчасово відсутнє демократичне управління". Громадяни або особи, які постійно проживають у цих країнах, автоматично вважаються постраждалими від політичного переслідування без додаткових вимог. Ці особи зможуть скористатися спрощеною процедурою імміграції в Україну та доступом до громадянства України, працевлаштування, освіти, можливостей для підприємництва та податкових пільг. Законопроект #5195¹⁰ окремо визначає податкові пільги та правила звільнення від оподаткування іноземців та осіб без громадянства, які зазнали політичного переслідування.

У разі прийняття, ці ініціативи можуть створити систему, що буде паралельною поточній процедурі надання притулку, і, можливо, підірвати її.

[Зміни до Бюджетного кодексу щодо оподаткування в областях, які межують з Російською Федерацією](#)

1 березня 2021 року народні депутати зареєстрували в Парламенті [законопроект #5174](#)¹¹ про внесення змін до Бюджетного кодексу щодо оподаткування в областях, які межують з Російською Федерацією. Автори пропонують перерахувати суму податків, що сплачуються до державного бюджету та місцевих

⁸ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-planu-zahodiv-shchodo-realizatsiyi-nacionalnoyi-strategiyi-rozvyazannya-problemi-nevikonannya-rishen-sudiv-borzchnikami-za-yakimi-ye-derzhavnij-organ-i170321-210>

⁹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): [Офіційний портал Верховної Ради України \(rada.gov.ua\)](http://rada.gov.ua)

¹⁰ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): [Офіційний портал Верховної Ради України \(rada.gov.ua\)](http://rada.gov.ua)

¹¹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1

https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2021/02/2021-01-Legislative-Update_FIN.pdf?pf3511=70807

бюджетів: 5% від сплати податку на додану вартість (ПДВ) до державного бюджету замість поточних 25% та 80% від сплати ПДВ до місцевих бюджетів замість поточних 60%. У разі прийняття, ця ініціатива може підтримати місцеві бюджети населених пунктів та об'єднаних територіальних громад на лінії розмежування на сході. Наразі вони мають ускладнений доступ до бюджетних коштів, що призводить до появи додаткових прогалин у захисті вже постраждалих районів, оскільки деякі населені пункти повідомили про відсутність коштів на покриття комунальних послуг, таких як вуличне електропостачання, оплата харчування в школах та дитячих садках, виплата заробітної плати персоналу, який працює в державних установах.

Реституція та компенсація за рухоме та нерухоме майно, пошкоджене/зруйноване внаслідок бойових дій

1 березня 2021 року народні депутати зареєстрували в Парламенті [законопроект #5177](#)¹² щодо захисту права власності, порушеного внаслідок збройної агресії¹³. Автори запроваджують можливість отримання реституції та компенсації для всіх видів майна, втраченого, пошкодженого або зруйнованого внаслідок бойових дій. Потенційно законопроект може бути застосований до будь-якого збройного конфлікту з активними бойовими діями, що відбуваються на території України. Дані про таке майно мають зберігатися у спеціальному реєстрі, розпорядником якого буде Мінреінтеграції.

У разі знаходження на КТ, таке майно може підлягати реституції або компенсації залежно від наявності ресурсів для реституції або компенсації. Де це можливо, реституція буде основним заходом забезпечення майнових прав. Компенсація може бути надана у чотирьох формах: (1) грошові кошти, (2) надання іншого нерухомого майна, (3) інші активи або (4) інші дії, спрямовані на забезпечення постраждалої особи житлом. Зруйноване та пошкоджене житло на КТ є пріоритетним для компенсування. Процедура надання компенсації у вигляді грошових коштів відображає підхід, визначений у Постанові Уряду #767¹⁴ щодо компенсації за зруйноване житло. Така сама модель застосовуватиметься до НКТ після того, як Україна відновить контроль над цією частиною території.

У разі прийняття, ця ініціатива стане важливим кроком на шляху до захисту права власності осіб, постраждалих внаслідок конфлікту. Водночас, проєкт потребує подальшого опрацювання для забезпечення його належної імплементації. УВКБ ООН та партнери адвокатують за його прийняття в першому читанні зі змінами, що мають бути внесені до тексту до другого читання в Парламенті.

17 березня 2021 року народні депутати зареєстрували в Парламенті альтернативний [законопроект #5177-1](#)¹⁵ щодо захисту права власності, порушеного внаслідок Антитерористичної операції (АТО) та/або Операції об'єднаних сил (ООС). Він відображає структуру законопроекту #5177, але використовує іншу термінологію, в тому числі, щодо кваліфікації конфлікту. Законопроектом також не передбачається надання реституції. Для того, щоб отримати компенсацію, заявнику необхідно подати акт обстеження, виданий місцевою комісією з обстеження. Подальший перегляд заяв не передбачається. Місцеві комісії завантажують акт до реєстру. Після цього компенсація призначається автоматично.

Зміни до Закону про тимчасові заходи на період проведення АТО

¹² Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): [Офіційний портал Верховної Ради України \(rada.gov.ua\)](http://rada.gov.ua)

¹³ Дана термінологія є цитатою з офіційного нормативно-правового акту і не відображає позицію УВКБ ООН.

¹⁴ Дивіться, будь ласка, більше деталей в Огляді законодавства, підготовленому УВКБ ООН, за вересень 2020 року у вільному доступі онлайн (українською мовою): https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2020/11/2020-09-Legislative-Update_%D1%83%D0%BA%D1%80-1.pdf

¹⁵ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=71431

1 березня 2021 року народні депутати зареєстрували в Парламенті [законопроект #5199](#)¹⁶ про внесення змін до Закону про тимчасові заходи на період проведення АТО («закон»). Автори пропонують скасувати мораторій на виконання договірних зобов'язань та на нарахування пені та штрафів на основну суму заборгованості за кредитними та іншими договірними зобов'язаннями, укладеними з громадянами України, які проживають у зоні проведення АТО на КТ Донецької та Луганської областей¹⁷, після 1 травня 2021 року. Це також застосовуватиметься до договорів, до яких буде внесено зміни після 1 травня 2021 року, якщо такі зміни стосуються продовження терміну їхнього виконання та/або зменшення пені та штрафів. Законопроектом також пропонується скасувати заходи щодо збереження нерухомого майна, що знаходиться в іпотеці, для громадян України, фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб, які здійснюють малий та середній бізнес в зоні проведення АТО. Часові рамки є такими самими: відповідні договори мають бути укладені після 1 травня 2021 року або бути зміненими після 1 травня 2021 року, якщо такі зміни стосуються продовження терміну їхнього виконання та/або зменшення пені та штрафів.

Вплив законопроекту залишається незрозумілим. Автори проголошують, що таке скасування сприятиме доступу до кредитів на отримання житла для мешканців та підприємців на КТ Донецької та Луганської областей. Водночас, конкретні процедури отримання кредитів не визначені. Також залишається незрозумілим, яким чином цей законопроект може вплинути на зупинення нарахування пені та штрафів на основну суму заборгованості за кредитними та іншими договірними зобов'язаннями, що були визначені в 2014-2015 роках як заходи захисту для фізичних осіб та малого бізнесу.

[Проект правової рамки щодо критичної інфраструктури](#)

9 березня 2021 року народні депутати зареєстрували в Парламенті [законопроект #5219](#)¹⁸, запропонувавши консолідовану правову рамку для захисту критичної інфраструктури в мирний час та в умовах надзвичайного стану. Він не застосовується до воєнного стану/збройних конфліктів. Законопроект відображає положення ініціативи Уряду #10328¹⁹ від 28 травня 2019 року, яку було відкликано 29 серпня 2019 року. Він визначає координацію органів державної та місцевої влади через Національну комісію з питань захисту критичної інфраструктури – спеціалізований центральний орган виконавчої влади. Законопроект визначає відповідальність та дії, що вимагаються на усіх рівнях, та включає в себе співпрацю з неурядовим сектором. З позитивної точки зору, законопроект передбачає різні способи діяльності органів державної влади, що включають в себе мінімізацію ризиків, попередження загроз, адресацію надзвичайних ситуацій та відновлення штатного режиму операцій. Цей законопроект зможе сприяти здійсненню чіткої відповіді на надзвичайні ситуації в Україні, потенційно сприяючи більшому рівню захисту мешканців небезпечних зон, в тому числі, в зоні конфлікту.

18 березня 2021 року Уряд зареєстрував в Парламенті альтернативний [законопроект #5219-1](#)²⁰. Ця ініціатива поєднує в собі пропозиції з обох попередніх проєктів. Основна відмінність від законопроекту #5219 полягає у більшій кількості органів державної та місцевої влади, залучених до захисту цивільної інфраструктури. Альтернативний проєкт не визначає назву та структуру спеціалізованого координаційного органу, а також процес прийняття ним рішень.

¹⁶ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): [Офіційний портал Верховної Ради України \(rada.gov.ua\)](#)

¹⁷ Це не застосовується до НКТ Донецької та Луганської областей та населених пунктів на лінії розмежування

¹⁸ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): [Офіційний портал Верховної Ради України \(rada.gov.ua\)](#)

¹⁹ Дивіться, будь ласка, більше деталей в Огляді законодавства, підготовленому УВКБ ООН, за травень 2019 року у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2019/07/2019-05-Legislative-Update-UKR.pdf>

²⁰ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): [Офіційний портал Верховної Ради України \(rada.gov.ua\)](#)

Державна політика щодо подолання наслідків збройної агресії Російської Федерації проти державного суверенітету України

18 березня 2021 року народні депутати зареєстрували в Парламенті [законопроект #5271](#)²¹ щодо визначення державної політики щодо подолання наслідків збройної агресії²² Російської Федерації проти державного суверенітету України. Законопроект проголошує непідконтрольні Уряду території Донецької та Луганської областей тимчасово окупованими територіями (ТОТ)²³. Він визначає Російську Федерацію як державу-агресора та державу-окупанта²⁴. ТОТ є невід'ємною частиною України. Однак, як проголошується законопроектом, Україна не несе відповідальності за захист цивільного населення та власності на цих територіях. Зазначається, що Російська Федерація є відповідальною за виплату пенсій та соціальний захист всіх мешканців ТОТ. Всі акти та документи, видані окупаційними адміністраціями²⁵, не визнаються, крім документів, що стосуються народжень, смертей та шлюбів. Паспорти та інші документи, що посвідчують особу, видані окупаційними адміністраціями та окремими державними органами Російської Федерації²⁶, вважаються недійсними. Люди не можуть використовувати їх для перетину державного кордону України, лінію розмежування на сході та адміністративного кордону з Кримом. Україна не несе відповідальності за незаконні дії окупаційної влади та окупаційних адміністрацій. Органи державної влади України можуть встановлювати зв'язки та співпрацювати з окупаційною владою та окупаційними адміністраціями виключно для захисту національних інтересів України та захисту прав людини; будь-яка інша співпраця заборонена. Публічне заперечення тимчасової окупації з боку органів державної влади України або визнання її законності вважається злочином. Уряд має створити віддалені військово-цивільні адміністрації в екзилі. Ці адміністрації мають сприяти відновленню державних соціальних гарантій для мешканців ТОТ. Вони також здійснюють моніторинг прав людини та документують порушення прав людини на ТОТ. Ця інформація буде використовуватися для підготовки консолідованої претензії до Російської Федерації²⁷. Законопроект передбачається так звана "конвалідація правових актів", вчинених на ТОТ, окрім актів, пов'язаних з державною та комунальною власністю, а також фінансовими зобов'язаннями перед окупаційними адміністраціями. Особи, які працювали в окупаційних адміністраціях, піддаватимуться люстрації – спеціальному виду покарання у вигляді довічної заборони обіймати посади на державній службі. На ТОТ не можуть проводитися жодні вибори та референдуми. Після того, як Україна відновить контроль над цими територіями, будуть організовані вибори відповідно до стандартів ОБСЄ.

У разі прийняття ця законопроектна ініціатива може спричинити появу численних занепокоєнь щодо здійснення прав людини. Положення щодо звільнення України від всіх її міжнародних зобов'язань щодо захисту прав людини мешканців ТОТ не відповідають міжнародним стандартам.

Відсутність коштів як підстава для невиконання судових рішень

29 березня 2021 року народні депутати зареєстрували в Парламенті [законопроект #5310](#)²⁸ про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства. Автори пропонують звільнити керівників/виконуючих обов'язки керівників державних установ від сплати штрафів за невиконання судових рішень в адміністративному провадженні, якщо їхня відповідна установа не має достатнього бюджету.

²¹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=71472

²² Дана термінологія є цитатою з офіційного нормативно-правового акту і не відображає позицію УВКБ ООН.

²³ Дана термінологія є цитатою з офіційного нормативно-правового акту і не відображає позицію УВКБ ООН.

²⁴ Дана термінологія є цитатою з офіційного нормативно-правового акту і не відображає позицію УВКБ ООН.

²⁵ Дана термінологія є цитатою з офіційного нормативно-правового акту і не відображає позицію УВКБ ООН.

²⁶ Цей перелік має визначити Уряд

²⁷ Дана термінологія є цитатою з офіційного нормативно-правового акту і не відображає позицію УВКБ ООН.

²⁸ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=71535

Керівник/виконуючий обов'язки керівника державної установи має звернутися до суду з підтверджуючими документами, щоб підтвердити відсутність коштів. Відсутність коштів може вважатися вагомою причиною відкладення виконання судових рішень.

У разі прийняття законопроект може серйозно вплинути на виконання судових рішень щодо виплати державних виплат, зокрема, пенсій, ВПО та особам, постраждалим внаслідок конфлікту. Для ВПО рішення суду є єдиним способом відновлення виплат, на які вони мають право, та отримання будь-яких накопичених боргів. Станом на зараз, значна кількість судових рішень щодо пенсій або державних виплат, прийнятих у 2016-2020 роках, не виконується.

Інші події

Житлові рішення для ВПО

15 березня 2021 року Мінреінтеграції повідомило²⁹, що 1500 ВПО зможуть скористатися програмою оренди з правом викупу в Краматорську (КТ Донецької області) та Северодонецьку (КТ Луганської області). Будівельні роботи можливі в рамках проекту, що фінансується KfW (угода, підписана між Кабінетом Міністрів України та Урядом Німеччини³⁰). Початок будівельних робіт у Краматорську запланований на вересень 2021 року, а у Северодонецьку – на жовтень 2021 року.

16 березня 2021 року Мінреінтеграції оприлюднило новини³¹ щодо житлових рішень для переміщених кримських татар. Ця ініціатива буде імplementована у співпраці з Туреччиною. Вона передбачає будівництво 1000 квартир. Сторони вже домовились про будівництво 500 квартир у Херсонській, Миколаївській та Київській областях. Локації для будівництва ще 500 квартир наразі уточнюються.

Пілотний проєкт пріоритетного розвитку КТ Донецької області

18 березня 2021 року Мінреінтеграції проінформувало³², що громади Святогірську та Лиману (КТ Донецької області) ініціювали проєкт, спрямований на реінтеграцію НКТ та економічне зростання КТ Донецької та Луганської областей. Вони запропонували створити сучасний освітній простір у Святогірську, сприяти розвитку ІТ-сфери у Святогірську та Лимані та сприяти розвитку туристичної інфраструктури для збільшення кількості туристів в обох громадах. Ця ініціатива відповідає Урядовій концепції економічного розвитку Донецької та Луганської областей³³.

Стратегія деокупації Криму

24 березня 2021 року Президент підписав [Указ #117/2021](#)³⁴ про Стратегію деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя. Стратегія базується на таких принципах:

²⁹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://mtot.gov.ua/ua/1500-vpo-otrimajut-nove-jitlo-u-kramatorsku-ta-severodonecku-do-2025-roku?fbclid=IwAR1Jq19L1gqPt8VvjOUHosEgH8gBjJB0aQpB2WEX28qFQKYiHRuzcgl9J68>

³⁰ Дивіться, будь ласка, більше деталей в Оглядах законодавства, підготовлених УВКБ ООН, за квітень, вересень, листопад та грудень 2020 року у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.unhcr.org/ua/resources>

³¹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://mtot.gov.ua/ua/oleksi-reznikov-obgovoriv-z-poslom-turechchini-proekt-z-budivnictva-jitla-dlja-krimskih-tatar?fbclid=IwAR39tyrwjaK1ZG3GuvG2kfPYk3gtdPVd9bdJRziMhcXC-EVsJzN75QVid3Q>

³² Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://mtot.gov.ua/ua/na-donechchini-planujut-zapustiti-pilotni-proekt-z-rozbudovi-teritorii-prioritetnogo-rozvitku?fbclid=IwAR1aA1cF25F9pvstwiYrxSLTYj95ep-HNQjQ5qcLNIWJQL473cFifUbe4Xs>

³³ Дивіться, будь ласка, більше деталей в Огляді законодавства, підготовленому УВКБ ООН, за грудень 2020 року у вільному доступі онлайн (українською мовою): https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2021/01/2020-12-Legislative-Update_UKR.pdf

³⁴ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): https://www.president.gov.ua/documents/1172021-37533?fbclid=IwAR3UGxyIwaj0aw6pFxcbyimfbcNAMGFB__6A2Z_aPduCHKYjrl6zg0KK-DU

- Україна не визнає жодних незаконних «референдумів» та правових актів, вчинених з порушенням законодавства України на території Криму
- Україна не визнає російське громадянство, примусово або автоматично надане жителям Криму, які є громадянами України
- Дотримання принципів перехідного правосуддя
- Демілітаризація та денуклеаризація Криму (після відновлення українського контролю над Кримом)
- Збір доказів порушення прав людини та міжнародного гуманітарного права, вчинення злочинів проти людяності та воєнних злочинів в Криму; матеріальної та моральної шкоди, заподіяної Україні, її громадянам та юридичним особам внаслідок збройного конфлікту/тимчасової окупації
- Правова підтримка громадян України, які постраждали від збройного конфлікту/тимчасової окупації
- Відшкодування шкоди, заподіяної збройним конфліктом/тимчасовою окупацією
- Розробка підстав для притягнення до індивідуальної кримінальної відповідальності осіб, які брали участь у збройному конфлікті/тимчасовій окупації
- Спеціальна процедура в'їзду та виїзду з Криму з метою гарантування безпеки людей та критичної інфраструктури, запобігання тероризму та пов'язаних із ним загроз
- Моніторинг державного кордону України та адміністративного кордону з Кримом; притягнення до адміністративної відповідальності тих, хто незаконно в'їжджає до Криму
- Вжиття всіх соціальних, гуманітарних, комунікаційних, правових, медичних та інших пов'язаних заходів, щоб жителі Криму могли повною мірою реалізовувати свої права на КТ. Вжиття заходів у тих самих напрямках для захисту громадян України, постраждалих внаслідок збройного конфлікту/окупації, та відновлення їх порушених прав

Деокупація та реінтеграція Криму мають відбуватися із дотриманням таких принципів: захист прав людини; правовий захист громадян України та юридичних осіб, постраждалих внаслідок збройного конфлікту/тимчасової окупації; економічна політика; соціальна та гуманітарна політика; політика захисту навколишнього середовища; зміцнення національної згуртованості; міжнародне співробітництво; політика оборони та безпеки. Запропоновані заходи включають полегшення доступу жителів Криму до адміністративних послуг на КТ. Це має бути зроблено шляхом створення сервісних зон на КПВВ та центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП) у безпосередній близькості від адміністративного кордону з Кримом. У сервісних зонах мешканці Криму повинні мати можливість отримати кваліфікований електронний підпис та скористатися послугами з охорони здоров'я. Стратегія підтримує триваючу цифровізацію адміністративних послуг, оскільки це робить їх доступними для жителів Криму. Права і свободи ВПО гарантуються відповідно до Конституції, Закону про ВПО та іншого пов'язаного законодавства. Випускники Криму повинні мати доступ до освіти на підконтрольній території України.

[Національна стратегія у сфері прав людини](#)

24 березня 2021 року Президент підписав [Указ #119/2021](#)³⁵ про запровадження оновленої Національної стратегії у сфері прав людини. Стратегія є комплексним документом, що охоплює всі питання, пов'язані із захистом прав людини в Україні. Стратегія визначає заходи, релевантні для захисту осіб, якими опікується УВКБ ООН:

- Біженці, особи, які потребують додаткового захисту, шукачі притулку та особи без громадянства

Стратегічною метою є надання цим особам можливості реалізовувати свої права та свободи відповідно до міжнародних стандартів. Ключові питання, що потребують вирішення, включають в себе доступ до працевлаштування та послуг охорони здоров'я, необхідність адаптації існуючих процедур депортації/примусового видворення та повернення до міжнародних стандартів, захист осіб, які перебувають у пунктах тимчасового розміщення біженців (ПТРБ). Ці питання необхідно вирішити шляхом внесення змін до правової рамки України.

- ВПО

Стратегічною метою є створення умов для рівного доступу до прав людини та інтеграції до приймаючих громад. Ключові питання, що потребують рішення, включають в себе поточну відсутність довгострокових рішень для ВПО, житлові потреби ВПО, обмежений доступ ВПО до державних послуг та соціального захисту. Ці питання слід вирішувати шляхом імплементації довгострокових рішень, забезпечення виплати пенсій та соціальних виплат на КТ та всебічної участі ВПО у місцевих справах. ВПО мають знати про ситуацію в своїх рідних громадах, щоб мати змогу вирішити, чи хочуть вони повернутися. ВПО повинні мати доступ до адміністративних, соціальних, освітніх та інших державних послуг, в тому числі, віддалено за допомогою цифрових рішень.

- Особи, постраждалі внаслідок конфлікту, які проживають на НКТ/в Криму

Стратегічною метою є дозволити цим особам повною мірою здійснювати свої права людини на КТ. Ключові питання, що потребують рішення, включають в себе нерівний доступ до державних, соціальних, медичних, освітніх та інших послуг на КТ, обмеження свободи пересування, порушення економічних прав на НКТ/в Криму, широкомасштабні та систематичні порушення прав людини на НКТ/ в Криму. Ці питання слід вирішувати шляхом запровадження можливостей для осіб, постраждалих внаслідок конфлікту, здійснювати свої права людини та мати доступ до необхідних послуг на КТ через віддалений доступ до освіти, забезпечену виплату пенсій мешканцям НКТ на КТ та виплату соціальних виплат мешканцям НКТ на КТ на підставі верифікації, через доступ до документації у будь-якій локації, де особа звертається за такою послугою, через уніфікований позасудовий механізм визнання та державної реєстрації актів цивільного стану мешканців НКТ (що включає реєстрацію народжень, смертей та шлюбів), а також через доступ до адміністративних послуг та правосуддя. Особи, постраждалі внаслідок конфлікту, мають бути належним чином проінформовані про свої права та можливості на КТ.

- Особи, які проживають поблизу лінії розмежування

Стратегічною метою є створення умов для їхнього безпечного доступу до прав людини в населених пунктах поблизу лінії розмежування та усунення порушень прав людини. Ключові питання, що потребують вирішення, включають вразливість цих осіб та безпекові загрози, з якими вони стикаються, їхній ускладнений доступ до медичних, соціальних, адміністративних та інших послуг, їжі, води та ліків. Ці питання слід вирішувати за допомогою можливостей добровільного переселення, забезпеченого

³⁵ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.president.gov.ua/documents/1192021-37537?fbclid=IwAR0KKuOdtRxamSenC1lvBEIgyLPyVjyRe2IGwh1J6mhs9-x-fz-4C7QJXDI>

доступу до медичних, соціальних та адміністративних послуг, компенсації за військове використання цивільної власності в населених пунктах поблизу лінії розмежування.

- Подолання негативних наслідків збройного конфлікту

Стратегічною метою є забезпечення доступу цивільних осіб, постраждалих внаслідок конфлікту, до правового та соціального захисту, відшкодування шкоди, заподіяної конфліктом, та ефективної державної політики щодо подолання негативних наслідків конфлікту. Ключовим питанням, що потребує вирішення, є відсутність ефективних правових та соціальних засобів захисту цивільних осіб, постраждалих внаслідок конфлікту. Ці питання слід вирішувати шляхом запровадження комплексної державної політики щодо правового та соціального захисту цивільних осіб, постраждалих внаслідок конфлікту, ефективних механізмів доступу до правосуддя, компенсування за шкоду, заподіяну життю і здоров'ю та пошкодженому/знищеному майну, національного механізму перехідного правосуддя, систематичного документування порушення прав людини під час конфлікту, ефективного розслідування злочинів, вчинених на НКТ/в Криму, та притягнення винних до кримінальної відповідальності.

Прийняття цієї Стратегії є позитивним кроком. Стратегія адресує нові виклики для здійснення прав людини, включаючи наслідки збройного конфлікту. Змінено підхід до вирішення питань та вимірювання результатів: кожен напрямок Стратегії закріплює її стратегічну мету, завдання, що треба вирішити для її досягнення, очікувані результати та критерії для вимірювання досягнень. Це дозволить краще оцінити реалізацію Стратегії та її вплив на осіб, які потребують захисту своїх прав людини. План дій до Стратегії буде прийматися кожні три роки, тоді як Стратегія прийнята на необмежений проміжок часу.

КОНТАКТИ

E-MAIL: UKRKI@UNHCR.ORG, ТЕЛ: +38 044 288-9710

ПОСИЛАННЯ

UNHCR Ukraine: www.unhcr.org.ua/en - Twitter: www.twitter.com/UNHCRUkraine

Facebook: www.facebook.com/UNHCRKyiv - Flickr: www.flickr.com/photos/unhcr_ukraine